

РОЛЬ ПОЛІТИЧНОЇ НАУКИ В ФОРМУВАННІ СВІТОГЛЯДНИХ ЦІННОСТЕЙ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Україна знаходиться на етапі глибоких системних трансформацій, які повинні вивести її в число розвинутих країн в Європі і світі. Головним рушієм демократичних трансформацій є суспільство і його основний елемент — громадяни держави.

Одним із шляхів розбудови України в напрямку наближення до європейських і світових стандартів життя є покращення рівня вищої освіти, наближення до стандартів, які випливають із вступу до Болонської системи. Однією із характерних рис випускника вищого навчального закладу, який спроможний забезпечити європейське і демократичне майбутнє України, є високий професіоналізм в першу чергу, а також життєва і громадянська позиція, формування якої починається ще в період навчання. Звичайно, що на її формування у студентської молоді впливає вельми широке коло важелів і факторів. Це і економічний і суспільно-політичний стан суспільства, його моральний клімат, рівень культури, рівень толерантності в суспільстві і ще ціла низка чинників, обставин, факторів.

Одним із факторів, що підвищує рівень освіти, є якість гуманітарної освіти, в яку складовою частиною входить і політологія. Її викладання формує у молоді почуття, які в політичній і філософській науці відносять до загальнолюдських і європейських цінностей. Під цими категоріями сучасна політологія бачить такі цінності як мир і злагода в суспільстві, чесна праця і добробут, соціальна справедливість, людська і національна гідність, права і свободи громадянина, соціальна і правова захищеність, громадянська відповідальність, патріотизм, екологічна безпека і деякі інші.

Зрозуміло, що вищезгадані категорії вивчаються в процесі викладання гуманітарних наук і, особливо, в курсі політології.

Проблеми викладання політології в вищій школі України досліджуються досить довгий час і мають дуже об'ємну науково-методичну базу. Фундаментальними дослідженнями в цій галузі можна вважати праці В.Антоненко, В.Бабкіна, В.Полуреза, М.Сазонова, Ф.Кирилюка, Ю.Шемшученка, О.Тягла та інших. Є дослідження нової хвилі науковців і методистів щодо проблем оптимізації викладання політології. Найбільший внесок, на наш погляд, внесли Г.Аляєв, С.Гелей, О.Кузь, Б.і Н.Москальови, І.Поліщук, О.Фісун.

Задля деталізації проблеми формування загальнолюдських та європейських цінностей необхідно визначитися у сутності цих категорій. “Загальнолюдські інтереси та цінності — ключова група понять, які входять в систему суспільствознавства і є загальними для філософського учення про людину... Загальнолюдські інтереси та цінності визначають напрямок і характер аргументації більшості спеціалізованих галузей знань: починаючи з

сфери внутрішньої політики закінчуючи теорією зовнішньополітичної діяльності” [1 с.227]. Складовою частиною загальнолюдських цінностей є загальноєвропейські.

Категорія загальноєвропейські цінності тлумачиться як “політична концепція, що визначає утвердження на європейському континенті надійної системи безпеки життя народів на основі розуміння спільності їх долі”[2 с.199]. В політичній і історичній літературі теорія загальноєвропейських цінностей є змістом і складовою частиною концепції Європи від Атлантики до Уралу, і ідеї Європейського дому.

Велика надія в процесі наближення українського суспільства до європейських стандартів і норм життя покладається на молодь. Громадянська позиція і професіоналізм українців і особливо студентської молоді формується в складних умовах затяжної кризи багатьох сфер нашого життя. Актуальною є проблема виховання у студентів активної життєвої позиції в процесі навчальної роботи системи вищої освіти.

В контексті всього вищезгаданого слід підкреслити, що професорсько-викладацький склад сучасної Вищої школи засобами викладання такої гуманітарної науки, як політологія, може реально сприяти формуванню у студентів тих цінностей, які дуже знадобляться їм в подальшому професійному і соціальному прогресі. Основні завдання системи вищої освіти можна представити такими педагогічними цілями як сформувати у молоді:

- схильність до аналітики, до самостійного розширення світогляду;
- бажання оволодіти методами системного та порівняльного аналізу;
- вміння творчо і не заангажовано мислити;
- критичне мислення, самостійність;
- повагу до думок іншої людини, її поглядів, віросповідання тощо;
- вміння виділити головне в досвіді інших людей і зробити цей досвід корисним для застосування в українських реаліях.

Позитивне рішення цих цілей, в свою чергу, буде сприяти формуванню у студентства таких рис як:

- бачення історії і політичного майбутнього України в контексті світової і європейської цивілізації;
- почуття особистої причетності до справ, що сприяють соціально-економічним та політичним процесам модернізації і розвитку країни;
- активна позиція в процесах, що наближують Україну до Євросоюзу.

В цілому, на основі аналізу, що був викладений в статті, можна зробити певні висновки.

По-перше. В українському суспільстві відчувається певний дефіцит духовності і толерантності, і тому виникла нагальна потреба в вихованні у значної кількості громадян поваги до загальнолюдських та європейських цінностей.

По-друге. Головним середовищем, де найбільш швидко і ефективно формуються вищезгадані цінності, є вищі навчальні заклади всіх рівнів акредитування, особливо III та IV рівнів.

По-третє. Одним із основних шляхів формування у студентської молоді цінностей, є високій рівень викладання гуманітарних предметів, серед яких ведуча роль, на наш погляд, належить політології.

По-четверте. Одним із вирішальних чинників в процесі педагогічної роботи з студентством відіграє постать викладача, його професіоналізм, переконливість в правоті принципів, які він прищеплює своїм вихованцям.

По-п'яте. Загальноєвропейські цінності є важливою і невід'ємною складовою частиною цінностей загальнолюдських.

По-шосте. В рамках навчального процесу є можливості для більш якісної підготовки з гуманітарних наук. Для цього треба підвищити кількість годин викладання політології в аудиторних умовах, тобто на лекційних і семінарських заняттях. Більше застосувати і включити в розгляд елективні і факультативні курси, по яким проводиться залік. Оптимальною формою контролю з політології повинен бути екзамен.

Автор не схильний вважати, що в статті розглядаються всі проблеми викладання політології, як засобу виховання у студентської молоді загальнолюдських та європейських цінностей. Позиції, що викладені є лише підставами для дискусії в професійному середовищі.

Література:

1. Политологический энциклопедический словарь. Под редакцией Ю.Аверьянова М — издательство Московского коммерческого университета. 1993. - 432 с.
2. Політологічний енциклопедичний словник. За редакцією Ю.С.Шемшученка В.Д.Бабкіна В.П.Горбатенка — Вид.2. - Київ: Генеза, 2004. - 735 с.